

Briselē, 18.11.2022.
SWD(2022) 710 draft

KOMISIJAS DIENESTU DARBA DOKUMENTS

Eiropas sadarbības satvars viedajām pilsētām un kopienām (EIF4SCC)

Pavaddokuments dokumentam

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

par pastiprinātu publiskā sektora sadarbības politiku

**Sabiedrisko pakalpojumu sasaiste, atbalsts sabiedriskajām politikām un sabiedriskā
labuma radīšana
Ceļā uz “sadarbspējīgu Eiropu”**

{COM(2022) 710 final}

Saturs

1. 1. PĀRSKATS UN DARBĪBAS JOMA	3
2. 2. IEVADS <i>EIF4SCC</i>	5
3. 3. <i>EIF4SCC</i> JĒDZIENU DEFINĪCIJAS.....	8
4. 4. <i>EIF4SCC</i> PRINCIPI.....	9
5. 5. <i>EIF4SCC</i> ELEMENTI	13
6. 6. PIELĀGOTS KONCEPTUĀLAIS MODELIS INTEGRĒTIEM <i>SCC</i> PAKALPOJUMIEM	18
7. 7. SECINĀJUMS	24

Vārdnīca

Akronīms	Nozīme
<i>AI</i>	Mākslīgais intelekts
<i>API</i>	Lietojumprogrammas saskarne
<i>EISI</i>	Eiropas infrastruktūras savienošanas instruments
<i>EIF</i>	Eiropas sadarbības satvars
<i>EIF4SCC</i>	Eiropas sadarbības satvars viedajām pilsētām un kopienām
<i>ESPN</i>	Eiropas Telpiskās plānošanas un kohēzijas novērošanas tīkls
<i>ES</i>	Eiropas Savienība
<i>EK</i>	Eiropas Komisija
<i>ICC</i>	Intelektisko pilsētu izaicinājums
<i>ICT</i>	Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
<i>IoT</i>	Lietu internets
<i>ISA²</i>	Publiskās pārvaldes iestāžu, uzņēmumu un iedzīvotāju sadarbības risinājumi
<i>LORDI</i>	Vietējie un reģionālie digitālie rādītāji
<i>MIMs Plus</i>	Minimālie sadarbības mehānismi
<i>NIO</i>	Valsts sadarbības satvars
<i>SCC</i>	Viedas un ilgtspējīgas pilsētas un kopienas

1. 1. PĀRSKATS UN DARBĪBAS JOMA

Eiropas Savienības (ES) līgumos ir noteikts, ka ES iekšējais tirgus nodrošina četras “pamatbrīvības” — preču, kapitāla, pakalpojumu brīvu apriti un personu brīvu pārvietošanos Eiropas Savienības 27 dalībvalstīs. Šīs pamatbrīvības nodrošina ar kopīgām politikas jomām, kuras atbalsta savstarpēji savienoti un sadarbspējīgi tīkli un sistēmas. Cilvēki var brīvi strādāt un pārcelties, bet uzņēmumi — brīvi tirgoties un darboties visās ES dalībvalstīs. Īstenojot šīs pamatbrīvības, tiem neizbēgami nākas elektroniski sazināties ar visiem dalībvalstu publiskās pārvaldes iestāžu līmeņiem, proti, valsts, reģionālo vai vietējo. Uz reģionālā un vietējā līmeņa, kā arī lauku un pilsētu teritoriju publiskās pārvaldes iestādēm var attiecināt formulējumu “Pilsētas un kopienas”.

Pilsētas un kopienas saskaras ar sarežģītām problēmām, piemēram, klimata pārmaiņām, mājokļu kvalitāti, veselības un sociālajiem jautājumiem, energoefektivitāti un pilsētu mobilitāti. Lai risinātu šīs pieaugošās problēmas un veicinātu zaļo pārkārtošanos, arvien vairāk pilsētu un kopienu izmanto digitālo risinājumu un tehnoloģisko sasniegumu sniegtās iespējas. Tāpēc pilsētas un kopienas pārveidojas par viedām un ilgtspējīgām pilsētām un kopienām (SCC), pilnībā izmantojot digitālo tehnoloģiju priekšrocības un kļūstot videi draudzīgākas, noturīgākas un ilgtspējīgākas un veicinot cilvēku labklājību.

Lai pārvarētu iepriekšminētās problēmas pilsētās un kopienās, ļoti svarīga ir sadarbspēja. Sadarbspējas trūkums noved pie sadrumstalotas pakalpojumu sniegšanas vietējā līmenī, kā arī pie komunikācijas trūkuma starp dažādām platformām, tehnoloģijām un ieinteresētajām personām, kā rezultātā sabiedrībai netiek sniegti optimāli pakalpojumi.

Atzīstot sadarbspējas nozīmi Eiropas Savienības iedzīvotāju, uzņēmumu, apmeklētāju un pilsētu / kopienu administratoru labklājībai, Eiropas Komisija izstrādāja Eiropas sadarbspējas satvaru viedām pilsētām un kopienām (EIF4SCC) kā Eiropas sadarbspējas satvara specializāciju¹.

EIF4SCC ir izstrādāts, pamatojoties uz iepriekšējām un pašreizējām iniciatīvām, piemēram, kustību *Living-in.EU*², 2017. gada Eiropas sadarbspējas satvaru (EIF)³, minimālās sadarbspējas mehānismiem (MIMs Plus)⁴ un ES finansēto iniciatīvu rezultātiem (piem., Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (CEF) digitālās struktūras elementi⁵, Viedo pilsētu tirgus⁶, Intelektisko pilsētu izaicinājums⁷, Digitālās pārejas partnerība saskaņā ar Pilsētprogrammu⁸) un ES finansēti projekti (*Synchronicity*⁹, *Triangulum*¹⁰ u. c.), kā parādīts 1. attēlā.

¹ https://ec.europa.eu/isa2/eif_en/.

² <https://www.living-in.eu/>.

³ https://ec.europa.eu/isa2/eif_en/.

⁴ <https://oascities.org/minimal-interoperability-mechanisms/>.

⁵ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/CEF+Digital+Home>.

⁶ <https://smart-cities-marketplace.ec.europa.eu/>.

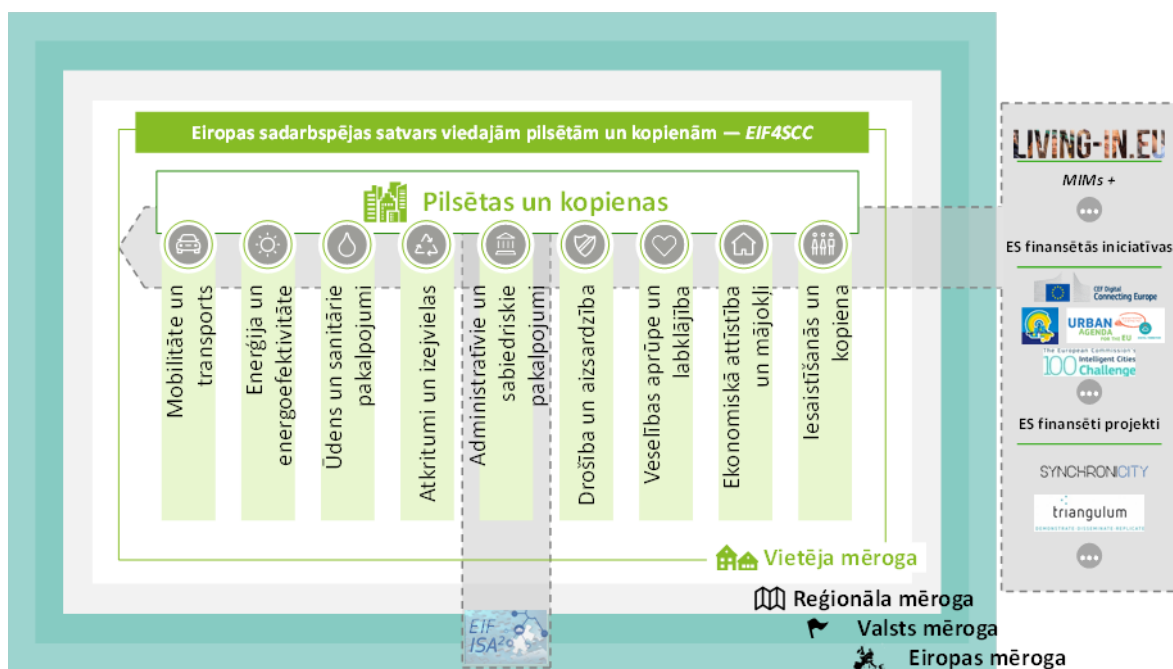
⁷ <https://www.intelligentcitieschallenge.eu/>.

⁸ <https://ec.europa.eu/futurium/en/digital-transition/digital-transition-action-plan>.

⁹ <https://synchronicity-iot.eu/>.

¹⁰ <http://triangulum-project.eu/>.

1. attēls. EIF4SCC saskaņošana ar citām ES iniciatīvām un projektiem

EIF4SCC mērķis ir **sniegt Eiropas Savienības vietējo pārvaldes iestāžu vadītājiem jēdzienus, principus, elementus, ieteikumus un kopīgu modeli, kas atvieglotu pakalpojumu sniegšanu sabiedrībai dažādās nozarēs, pilsētās, reģionos un pāri robežām (2. attēls). EIF4SCC izstrādes gaitā katram ieteikumam ir sniegti praktiskie izmantošanas gadījumi, kas pieejami EIF4SCC priekšlikumā¹¹.**

2. attēls. EIF4SCC īsumā

EIF4SCC	#3 jēdzieni
	#5 principi
	#7 elementi
	#1 konceptuālais modelis
	#30 ieteikumi
	#35 atsevišķu gadījumu izpēte

¹¹ Skatīt priekšlikumu attiecībā uz EIF4SCC: <https://living-in.eu/news/proposal-european-interoperability-framework-smart-cities-and-communities-eif4scc-published>.

2. 2. IEVADS *EIF4SCC*

Pilsētām un kopienām Eiropas Savienībā ir būtiska nozīme. Tajās dzīvo un strādā lielākā daļa Eiropas iedzīvotāju¹². Pilsētas un kopienas ietver iedzīvotājus, apmeklētājus, administratorus, uzņēmumus un organizācijas. Turklāt tās ir vietas, kur digitālie risinājumi un tehnoloģijas var palīdzēt radīt vērtību, kas nodrošina iedzīvotājiem un uzņēmumiem ieguvumus sociālajā, ekonomikas un vides jomā. Pilsētas un kopienas saskaras ar sarežģītām problēmām, un tāpēc tās izmanto digitālos risinājumus un tehnoloģiskos sasniegumus šo pieaugošo un bieži vien savstarpēji saistīto problēmu risināšanai. Lai Eiropas pilsētas un kopienas kļūtu par viedām, noturīgām, ilgtspējīgām un iekļaujošām vietām, kurās cilvēkiem patīk dzīvot, strādāt un uzturēties, būtiska nozīme ir arī līdzradīšanai ar iedzīvotājiem.

Nemot vērā pašreizējās sarežģītās problēmas un to risinājumus, nepieciešams uzlabot sadarbību. Sadarbības trūkuma dēļ nenotiek vietējā līmenī un ārpus tā sniegto pakalpojumu integrācija, kā arī saziņa starp dažādām (datu) platformām un/vai tehnoloģijām. Sadarbības trūkums ir arī būtisks šķērslis, kas kavē inovācijas attīstību pilsētās un kopienās. Tas var aizkavēt Eiropas digitālās desmitgades un ES zaļā kursa mērķu sasniegšanu.

Sadarbības veicināšana palīdzēs pilnībā risināt problēmas, ar kurām saskaras pilsētas un kopienas, izmantojot digitālus risinājumus un tehnoloģiskus sasniegumus, un dažādiem dalībniekiem ir nepieciešama vienota izpratne par savu darba veidu, darbībām un pakalpojumiem. Piemēram, būtu jāapsver piemērojamais tiesiskais regulējums, kā arī standarti un tehniskās specifikācijas, ko piemēro pakalpojumu tehniskajā izstrādē. Turklāt sadarbība ļauj izvairīties no piegādātāju vai tehnoloģiju bloķēšanas un palīdz radīt atvērtu un godīgu tirgu, kurā var attīstīties MVU. Pilsētas un kopienas gūst labumu no dažādiem standarta risinājumiem, kas ir savstarpēji savietojami un pieejamāki, tādējādi samazinot laiku, kas vajadzīgs, lai tos ieviestu un sniegtu pakalpojumus sabiedrībai.

EIF4SCC ir šādi mērķi:

- kopā ar citiem dalībniekiem **iedvesmot pilsētas un kopienas** visā ES to centienos pāriet uz *SCC*, konkrēti, attiecībā uz digitālo pakalpojumu sniegšanu vietējā kontekstā;
- **sniegt norādījumus ES vietējo pārvaldes iestāžu vadītājiem** ar principiem, ieteikumiem un kopīgu modeli, kas nodrošina sadarbību dažādās nozarēs, starp pilsētām un kopienām, reģioniem un pāri robežām, kas uzlabotu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem un uzņēmumiem;
- **palīdzēt veidot Eiropas digitālo nākotni**, veicinot pārrobežu un starpnozaru sadarbību, tādējādi atbalstot Eiropas digitālo pārveidi vietējā kontekstā.

EIF4SCC apzināti koncentrējas uz ES vietējo pārvaldes iestāžu vadītājiem, jo tās mērķis ir sniegt vispārēju satvaru par to, ko nozīmē sadarbība un kā tā var veicināt viedas(-ākas) pilsētas vai kopienas attīstību. Tas pavērs iespēju piedāvāt pakalpojumus iedzīvotājiem un uzņēmumiem ne tikai vienā *SCC*, bet arī dažādās pilsētās, reģionos un pāri robežām.

EIF4SCC ietver trīs savstarpēji saistītas definīcijas, piecus principus un septiņus elementus. Lai nodrošinātu, ka ES vietējo pārvaldes iestāžu vadītāji var viegli piemērot *EIF4SCC* savā pilsētā vai kopienā, tika izstrādāts konceptuāls integrētas pakalpojumu pārvaldības modelis. Šajā konceptuālajā modelī sniegts pārvaldības atbalsts, kas nepieciešams darbību koordinēšanai. *EIF4SCC* ir papildināts ar ieteikumiem, kas var iedvesmot ES vietējo pārvaldes iestāžu vadītājus, strādājot pie sadarbības īstenošanas. Visas minētās *EIF4SCC* daļas ir sīki izskaidrotas turpmākajās iedaļās.

Dokumenta 3. attēlā ir sniegts *EIF4SCC* un tā elementu pārskats, tālāk ir izklāstīts *EIF4SCC* saturs un struktūra:

¹² Eurostat, 2016, *Urban Europe Statistics on cities, towns and suburbs*.

- 3. nodaļā ir sniegtas *EIF4SCC* noteikto jēdzienu definīcijas;
- 4. nodaļā izklāstīts (piecu) principu kopums, kas paredzēts, lai noteiktu vispārēju pieeju, izstrādājot sadarbībā balstītus *SCC* pakalpojumus;
- 5. nodaļā ir aprakstīti *EIF4SCC* elementi (septiņi);
- 6. nodaļā ir izklāstīts integrēto *SCC* pakalpojumu konceptuālais modelis. Konceptuālais modelis atbilst sadarbības principiem un ierosina ideju par “integrētu sadarbību”;
- 7. nodaļa noslēdz dokumentu, sniedzot pārskatu un sasaistot galvenos *EIF4SCC* elementus;
- Turklāt dažādās nodaļās ir sniegts 30 ieteikumu kopums, kas ilustrēts ar daudziem priekšlikumā par *EIF4SCC*¹³ minētiem izmantošanas gadījumiem, kuri ir īstenojami *SCC*.

¹³

<https://living-in.eu/news/proposal-european-interoperability-framework-smart-cities-and-communities-eif4scc-published>.

3. attēls. EIF4SCC sistēma attiecībā uz SCC

3. 3. EIF4SCC JĒDZIENU DEFINĪCIJAS

Šajā sadaļā ir izklāstīts, kā jāsaprot sadarbības, viedo pilsētu un kopienu un EIF4SCC jēdzieni (4. attēls). Katrs jēdziens ir definēts. Atsaucoties uz EIF4SCC, šīs trīs definīcijas vienmēr ir jānorāda kopā, jo tās ir savstarpēji saistītas un pastiprina viena otru. Nav iespējams pilnībā izmantot EIF4SCC sniegtās priekšrocības, ja sadarbības un SCC jēdzieni nav pienācīgi apzināti.

4. attēls. EIF4SCC jēdzieni

#3 jēdzieni		Sadarbspēja
		Viedā pilsēta / kopiena
		Eiropas sadarbības satvars viedajām pilsētām un kopienām

Sadarbspēja SCC kontekstā un kā tāda dažādās pilsētas vai kopienas nozarēs un starp tām:

Organizāciju un indivīdu spēja mijiedarboties, lai sniegtu pakalpojumus pilsētās un kopienās, apmainoties ar datiem, informāciju un zināšanām, ko nodrošina saskaņoti procesi un digitālās tehnoloģijas, ņemot vērā drošības un privātuma jautājumus.

Viedā pilsēta / kopiena¹⁴:

Ilgspējīga un iekļaujoša pilsēta / kopiena, kuras mērķis ir iedzīvotāju, uzņēmumu, apmeklētāju, organizāciju un pilsētas / kopienas administratoru labklājība, piedāvājot digitāli pieejamus pakalpojumus.

EIF4SCC:

Pieeja, kas atbalsta sadarbīgīgu pakalpojumu izstrādi viedā pilsētā / kopienā starp dažādām nozarēm un starp pilsētām un pāri robežām. Tas nosaka sadarbības pamatnostādnes kopīgu principu, elementu, modeļu un ieteikumu veidā.

¹⁴ Šis satvars attiecas uz pilsētām un kopienām, jo dokuments ir paredzēts vietējo pārvaldes iestāžu vadītājiem no ES galvaspilsētām līdz pat vietējiem ciematiem un pilsētu teritorijām visā ES. Pilsētas un kopienas ir ģeogrāfiski noteiktas iedzīvotāju kopienas ar juridisku statusu, juridisko pārstāvi un pašpārvaldi, ko juridiski atzinusi tās dalībvalsts.

4. 4. EIF4SCC PRINCIPI

Papildus trim iepriekš definētajiem jēdzieniem *EIF4SCC* pamatā ir arī pieci principi (5. attēls). Tie izstrādāti, pielāgojot kustību *Living-in.eu* un 2017. gada Eiropas sadarbības satvara principus *SCC* kontekstam. Tādējādi tie veido rīcības pamataspektus, kas nosaka sadarbības virzienu *SCC*.

Šie pieci principi ir izklāstīti tālāk kopā ar attiecīgiem ieteikumiem par to, kā tos piemērot *SCC* kontekstā. _

5. attēls. EIF4SCC principi

#5 principi	Uz cilvēku vērsta pieeja #3 ieteikumi
	Uz pilsētas / kopienas vajadzībām vērsta pieeja ES līmenī #3 ieteikums
	Pilsēta / kopiena kā līdzdalības virzīta un atvērta inovācijas ekosistēma #2 ieteikumi
	Ētiska un sociāli atbildīga piekļuve datiem un tehnoloģijām, to izmantošana, koplietošana un pārvaldība #3 ieteikumi
	Tehnoloģijas kā galvenie veicinātāji, nevis kā mērķis #3 ieteikumi

- **Uz cilvēku vērsta pieeja**, kurā galvenā nozīme ir labklājībai, iekļaušanai, pieejamībai un multikulturālismam / daudzvalodībai. No pakalpojumu sniegšanas viedokļa šai pieejai būtu jāietver arī administratīvā vienkāršošana privātpersonu un organizāciju interesēs. Tāpēc tajā ir ietverts vienreizējas iesniegšanas princips¹⁵, kura mērķis ir pārredzamā un drošā veidā atkārtoti izmantot datus un dokumentus, ko cilvēki jau ir snieguši.

Ieteikums Nr. 1

Nodrošināt iedzīvotāju un apmeklētāju aktīvu līdzdalību, piesaistot un iesaistot viņus, un dodot viņiem iespēju piedalīties politikas veidošanā, līdzradīšanā un SCC risinājumu testēšanā.

Ieteikums Nr. 2

Ciktāl tas ir iespējams saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, lūgt pilsētu / kopienu pakalpojumu lietotājiem tikai vienreizēju un būtisku informāciju, nodrošinot pilnībā pārredzamu datu izmantošanas procesu.

Ieteikums Nr. 3

Nodrošināt, ka pakalpojumu sniegšanas iepirkuma, projektēšanas, izstrādes, īstenošanas un uzraudzības posmā tiek ņemta vērā pieejamība (tai skaitā cilvēkiem ar invaliditāti, vecāka gadagājuma cilvēkiem un citām nelabvēlīgā situācijā esošām grupām), ievērojot arī e-pieejamības specifikācijas reģionālā, valsts, Eiropas vai starptautiskā līmenī.

- Lai pārvarētu sadarbības problēmas un iedvesmotu indivīdus vai organizācijas pilsētās / kopienās un starp tām, galvenā stratēģija ir izmantot **uz pilsētu / kopienu vajadzībām orientētu pieeju ES līmenī** un apmainīties ar pieredzi par sadarbību. Tādēļ dažādu pilsētu / kopienu atšķirīgo aspektu apzināšana var palīdzēt nodrošināt efektīvu un pielāgotu atbalstu.

Ieteikums Nr. 4

Atbalstīt un pievienoties esošajiem forumiem, tīkliem un darba grupām vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī¹⁶ nolūkā veicināt sadarbību, līdzstrādi, apvienot spēkus, apspriest un dalīties ar pieredzi un labāko praksi, kā arī izmantot jau pieejamās zināšanas un pieredzi.

- **Pilsētai / kopienai kā uz līdzdalību vērstai un atvērtai inovāciju ekosistēmai** būtu jāveicina atvērta un sadarbībā balstīta pieeja, kurā ņemts vērā indivīdu un organizāciju

¹⁵ Vienreizējas iesniegšanas princips nozīmē, ka atsevišķiem lietotājiem / uzņēmumiem nevajadzētu būt pienākumam sniegt vienu un to pašu informāciju vairāk nekā vienu reizi. Piemēram, ja informācija jau ir iesniegta vienai valsts pārvaldes iestādei, individuāliem lietotājiem / uzņēmumiem nevajadzētu būt pienākumam atkārtoti iesniegt šo informāciju citai valsts pārvaldes iestādei.

- ES e-pārvaldes rīcības plāns 2016.–2020. gadam, COM(2016) 179, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/lv/policies/egovernment-action-plan>.

- Berlīnes deklarācija par digitālo sabiedrību un uz vērtībām balstītu digitālo pārvaldi, 2020. gads https://ec.europa.eu/isa2/sites/default/files/cdr_20201207_eu2020_berlin_declaration_on_digital_society_and_value-based_digital_government.pdf.

¹⁶ Esošo forumu, tīklu un darba grupu piemēri ir šādi: *Living-in.EU*, *Intelligent Cities Challenge*, *Open and Agile Smart Cities*, *EUROCITIES*, *The European Network of Living Labs (ENoLL)*, *Smart Cities Marketplace*, *European Regions Research and Innovation Network (ERRIN)*, *Local Governments for Sustainability (ICLEI)*, u. c.

viedoklis, tādējādi balstoties uz līdzdalības pieejām, piemēram, līdzradīšanu un kopražošanu.

Ieteikums Nr. 5

Nodrošināt sadarbību un saziņu starp iedzīvotājiem, uzņēmējiem, apmeklētājiem, organizācijām un pilsētas / kopienas administratoriem savā pilsētā / kopienā, tādējādi panākot, ka dažādas vajadzības (piemēram, automatizēta dzīvesvide, sociālā aprūpe, veselības aprūpe, izglītība, kultūra un vide), problēmas un prasības tiek risinātas kopīgi, iesaistot ieinteresētās puses ar visām nepieciešamajām kompetencēm un / vai prasmēm pakalpojumu līdzradīšanas un kopražošanas procesā.

Ieteikums Nr. 6

Veicināt atvērtu inovāciju ekosistēmu (piemēram, vietējās “dzīvās laboratorijas”, digitālās inovācijas centri), kas nodrošinātu, ka vietējā kopiena aktīvi iesaistās jaunu risinājumu radīšanā un paplašināšanā.

- **Ētiska un sociāli atbildīga piekļuve datiem un tehnoloģijām, to izmantošana, kopīgošana un pārvaldība**, ņemot vērā pārredzamību, drošību un privātumu. Jāgarantē personu privātuma aizsardzība, viņu informācijas saglabāšana un tās drošība, kā arī personas tiesības tikt aizmirstam.

Ieteikums Nr. 7

Nodrošināt informācijas avotu (pamatreģistru, atvērto datu portālu utt.) pieejamību iedzīvotājiem, uzņēmumiem, apmeklētājiem, organizācijām un pilsētu / kopienu administratoriem, nodrošinot drošību, uzticamību un privātumu saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem, un veicināt ES datu telpas izveidi klimatneitrālām un viedām kopienām.

Ieteikums Nr. 8

Nodrošināt, ka pakalpojumu sniegšanas projektēšanas, izstrādes, īstenošanas un uzraudzības posmā tiek ievērotas digitālās tiesības (arī VDAR jautājumi).

Ieteikums Nr. 9

Nodrošināt pārredzamību attiecībā uz sadarbību datu kopīgšanas jomā starp valdību, iedzīvotājiem, uzņēmumiem un organizācijām un to iekšienē.

- **Tehnoloģijas kā galvenie palīg līdzekļi, nevis kā mērķis.** Tehnoloģijas būtu jāuzskata par palīg līdzekli tikai tad, ja tas ir lietderīgi. Izstrādājot pakalpojumus, būtu jāņem vērā tehnoloģiskā neitralitāte un datu pārnēsāmība. Izstrādājot sadarbības spējas digitālās platformas, būtu jāizmanto atvērti standarti un atvērtas tehniskās specifikācijas. Šim nolūkam būs nepieciešams veikt atbilstošu tehnoloģiju efektivitātes un lietderības novērtējumu. Tāpēc, izmantojot tehnoloģijas, ir jāņem vērā pakalpojumu sniedzēju un lietotāju digitālo prasmju un spēju attīstīšana.

Atvērtie standarti un atvērtās tehniskās specifikācijas ļauj izvairīties no piegādātāju vai tehnoloģiju bloķēšanas un nodrošina sadarbības spēju, vienlaikus veicinot viedo pilsētu ekosistēmu un saistīto digitālo risinājumu tirgu. Specifikācijas/standarta atklātības līmenim ir izšķiroša nozīme attiecībā uz to programmatūras komponentu atkārtotu

izmantošanu, ar kuriem īsteno attiecīgo specifikāciju. Tas attiecas arī uz šādu komponentu izmantošanu jaunu pakalpojumu ieviešanā. Ja atklātības princips tiek piemērots pilnā mērā:

- visām ieinteresētajām personām ir iespēja veicināt specifikāciju izstrādi, un daļa no lēmuma pieņemšanas procesa ir publiska pārskatīšana;
- specifikācija ir visiem pieejama;
- intelektuālā īpašuma tiesības, kas saistītas ar specifikāciju, licencē saskaņā ar taisnīgiem, samērīgiem un nediskriminējošiem (*Fair, Reasonable and Non-Discriminatory – FRAND*) noteikumiem tā, ka ir iespējama īstenošana gan ar īpašumtiesībām aizsargātā programmatūrā, gan atklātā pirmkoda programmatūrā, un vēlams, bez atlīdzības.

Ieteikums Nr. 10

Izstrādājot vietējo datu platformu / telpu un pakalpojumus, izmantot atvērtos standartus un atvērtās tehniskās specifikācijas, iekļaut vairākus piekļuves un palīdzības kanālus, kas nodrošinātu, ka lietotāji var izvēlēties viņu vajadzībām un / vai vēlmēm visatbilstīgāko iespēju.

Ieteikums Nr. 11

Ieviest viengabalainus risinājumus iedzīvotāju, uzņēmumu, apmeklētāju, organizāciju un pilsētu / kopienu administratoru vajadzībām, izmantojot progresīvas tehnoloģijas (piemēram, *IoT*, blokķēdes, mākslīgo intelektu u. c.).

Ieteikums Nr. 12

Izveidot vai konsolidēt sadarbībspējīgu(-as) vietējo datu platformu(-as)/telpu(-as), kurā(-s) ieinteresētās personas integrē un atkārtoti izmanto datus pilsētās un kopienās, un veicināt atvērtus standartus un atvērtas tehniskās specifikācijas, *API*¹⁷ un datu modeļus, kas nodrošinātu visaptverošu informācijas skatījumu. Tā mērķis ir atbalstīt lēmumu pieņemšanas procesu un veicināt inovācijas un iedzīvotāju iesaistīšanos.

¹⁷ Direktīva 91/250/EEK (vai 2009/24/EK).

5. 5. EIF4SCC ELEMENTI

Pamatojoties uz galvenajiem jēdzieniem un principiem, 6. attēlā attēloti *EIF4SCC* elementi.

6. attēls. EIF4SCC elementi

#7 elementi	Sadarbspējas pārvaldība #3 ieteikums
	Integrēta pakalpojumu pārvaldība #4 ieteikumi
	Kultūras sadarbība #2 ieteikumi
	Tiesiskā sadarbība #2 ieteikumi
	Organizatoriskā sadarbība #3 ieteikums
	Semantiskā sadarbība #3 ieteikums
	Tehniskā sadarbība #6 ieteikumi

EIF4SCC pamatā ir pieci sadarbības komponenti un viens transversāls slānis, un tie visi ir balstīti uz sadarbības pārvaldības pamatiem (7. attēls). Ir noteikti šādi sadarbības komponenti:

- 1) kultūras sadarbība,
- 2) tiesiskā sadarbība,
- 3) organizatoriskā sadarbība,
- 4) semantiskā sadarbība un
- 5) tehniskā sadarbība.

7. attēls. EIF4SCC sadarbības modeļa elementi

Eiropas sadarbības satvars viedām pilsētām un kopienām — EIF4SCC

Šajā EIF4SCC sadarbības modelī ir saglabātas dažas 2017. gada Eiropas sadarbības satvara iezīmes. Tas nodrošina vienotu Eiropas pieeju sadarbībai. Papildus pārskatītajai daudzlīmeņu izstrādei galvenās izmaiņas EIF4SCC ir kultūras sadarbības pievienošana un integrēto publisko pakalpojumu pārvaldības pārveidošana, kas tiek pārdēvēta par integrēto pakalpojumu pārvaldību.

- **Visaptverošu pieeju** attiecībā uz sadarbību iespējams īstenot ar **sadarbības pārvaldību**, kas apzīmē lēmumus par sadarbības satvariem, institucionālo kārtību, organizatorisko struktūru, uzdevumiem un pienākumiem, politiku, nolīgumiem un citiem aspektiem, kas saistīti ar sadarbības nodrošināšanu un uzraudzību vietējā, valsts un ES līmenī.

Ieteikums Nr. 13

Lai nodrošinātu sadarbību starp pilsētām / kopienām, reģioniem un pāri robežām, noteikt un īstenot visptverošu sadarbības pakalpojumu pārvaldību dažādās nozarēs un starp ieinteresētajām personām vietējā līmenī, ievērojot valsts un Eiropas sadarbības prasības.

- **Integrēto pakalpojumu pārvaldība.** 2017. gada EIF ir atsauce uz pakalpojumu publisko raksturu un norādīts, ka, sniedzot Eiropas publiskos pakalpojumus, nereti nākas sadarboties dažādām publiskās pārvaldes iestādēm, lai nodrošinātu galalietotāju vajadzības un **publiskos pakalpojumus sniegtu integrētā** veidā. EIF4SCC ir svītrots jēdziens “publisks”. Starppozaru slānis kļūst plašāks, atzīstot ar publisko pārvaldi nesaistītu dalībnieku lomu pakalpojumu sniegšanā SCC kontekstā. Tā kā ievērojama datu un informācijas daļa SCC kontekstā nav publiskās pārvaldes iestāžu ziņā, integrēto pakalpojumu pārvaldībai ir jābūt plašākai, nepārsniedzot publiskās pārvaldes iestādes darbības jomu. Tāpēc integrētā pakalpojumu pārvaldība attiecas uz pārvaldības kontekstu un ietver visus komponentus: kultūras, tiesisko, organizatorisko, semantisko un tehnisko. Sadarbības nodrošināšana, vienojoties par kultūras kontekstu, sagatavojot juridiskos instrumentus, organizējot darbības procesus, datu un informācijas apmaiņu, pakalpojumus un komponentus, kas atbalsta SCC pakalpojumus, ir nepārtraukts

uzdevums, jo sadarbību regulāri traucē vides izmaiņas. Integrētas pakalpojumu pārvaldības rezultātā tiek izveidots integrēts pakalpojumu ceļš un kopīgas darba plūsmas.

Ieteikums Nr. 14

Atkārtoti izmantot un koplietot risinājumus, datus, rīkus un pakalpojumus, sadarbojoties ar dažādām ieinteresētajām personām pakalpojumu sniegšanas plānošanas, izstrādes, īstenošanas un uzraudzības posmā vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī.

Ieteikums Nr. 15

Kopā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām Izveidot un uzturēt integrētu pārvaldības struktūru, kas nodrošinātu sadarbību integrēto pakalpojumu sniegšanā, saskaņojot to ar visaptverošiem norādījumiem par sadarbības pārvaldību.

Ieteikums Nr. 16

Izveidot, publicēt un uzturēt API izstrādes struktūras, kas veicinātu datu koplietošanas un datu piekļuves automatizāciju pilsētām un ļautu izstrādāt (jaunus) pakalpojumus un risinājumus.

Ieteikums Nr. 17

Atbalstīt un / vai veicināt paraugpraksi ieinteresēto personu vidū (jaunu) pakalpojumu izstrādes, attīstības un ieviešanas posma agrīnā stadijā.

- **Kultūras sadarbība** attiecas uz pieeju, ko indivīdi un organizācijas izmanto, lai ņemtu vērā savas sociālās un kultūras atšķirības un attiecīgā gadījumā organizatoriskās kultūras atšķirības. Kultūras atšķirības var ietekmēt sadarbību, jo indivīdi un organizācijas var atšķirīgi reaģēt uz vienu un to pašu sadarbības problēmu. Šīs kultūras atšķirības var izpausties, piemēram, politiskajos izaicinājumos un vadības stilā. Dažādiem dalībniekiem viedās pilsētās var būt atšķirīgi viedokļi par to, kā tiek īstenota vadība sadarbības kontekstā. Tādēļ iesaistīto dalībnieku vidū ir nepieciešama diskusija par to, kā īstenot vadību sadarbības kontekstā.

Ieteikums Nr. 18

Lai ņemtu vērā sabiedrības un kultūras atšķirības (organizatoriskās, ekonomiskās, etniskās, reliģiskās pārliecības, dzimuma, valodas), nodrošināt dažādu ieinteresēto personu (iedzīvotāju, uzņēmumu, apmeklētāju, organizāciju un pilsētu / kopienu administratoru) iesaisti sadarbības pakalpojumu definēšanas un / vai izstrādes daudznazaru procesā.

Ieteikums Nr. 19

Lai izvairītos no aizspriedumiem (ekonomiskā, etniskā, reliģiskā pārliecība, dzimums utt.), kas var diskriminēt cilvēkus, uzraudzīt un revidēt programmatūras kodus un nodrošināt pārredzamu un atbildīgu mākslīgā intelekta algoritmu izmantošanu.

- **Tiesiskās sadarbības** mērķis ir nodrošināt, lai personas un organizācijas varētu sadarboties, neatkarīgi no tā, vai tās ir publiskas vai nevalstiskas organizācijas, kas darbojas saskaņā ar dažādiem tiesiskajiem un normatīvajiem regulējumiem, iepirkuma noteikumiem, politiku un stratēģijām. Politikai, noteikumiem un tiesību aktiem būtu

jārada iespēja izveidot pakalpojumus SCC ietvaros un starp dažādām SCC, nevis jāklūst par šķērslī. Nepieciešams skaidri vienoties par to, kā risināt politikas, noteikumu un tiesību aktu atšķirības attiecībā uz SCC, arī par iespēju ieviest jaunu politiku, noteikumus un tiesību aktus. Piemēram, datu kopīgošanu lielā mērā ietekmē tiesiskā sadarbība, jo šim nolūkam ir nepieciešama datu licenču izstrāde un izmantošana.

Ieteikums Nr. 20

Izveidot stabilu un uzticamu tiesisko regulējumu, kas nodrošinātu un atvieglotu datu apmaiņu starp ieinteresētajām personām un dažādās nozarēs vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī.

Ieteikums Nr. 21

Informēt par tiesībām piekļūt risinājumiem, datiem, rīkiem un pakalpojumiem un tos atkārtoti izmantot. Pēc iespējas standartizēt juridisko atļauju, kas atvieglo piekļuvi un atkārtotu izmantošanu, piemēram, izmantojot *Creative Commons* licences.

- **Organizatoriskā sadarbība** attiecas uz veidu, kādā organizācijas pielāgo savus procesus, pienākumus un vēlmes, kas ļautu sasniegt kopīgi noteiktos mērķus. Organizatoriskā sadarbība nozīmē procesu dokumentēšanu, integrēšanu vai saskaņošanu un attiecīgās informācijas apmaiņu. Organizatoriskās sadarbības mērķis ir arī apmierināt lietotāju prasības, padarot pakalpojumus pieejamus, viegli identificējamus, piekļūstamus un orientētus uz lietotāju. Turklāt lietotāju kopienas aktīva iesaistīšana var būt daļa no organizatoriskās sadarbības komponenta.

Ieteikums Nr. 22

Izveidot organizatorisko struktūru, kas ļautu noteikt un uzturēt skaidras funkcijas un pienākumus attiecībā uz pakalpojumu sniegšanu vietējā līmenī.

- **Semantiskā sadarbība** nodrošina, ka visās datu un informācijas apmaiņas procedūrās starp personām un organizācijām tiek saglabāts precīzs datu un informācijas apmaiņas formāts un nozīme. Semantiskā sadarbība aptver gan semantiskos, gan sintaktiskos aspektus: semantiskais aspekts attiecas uz datu elementu nozīmi un attiecībām starp tiem. Tas ietver datu modeļus, kontrolētas vārdnīcas un kopīgus kodu sarakstus, kas ļauj aprakstīt datu apmaiņu, un nodrošina to, ka datu elementus uztver vienādi visas saziņā iesaistītās puses. Sintaktiskais aspekts attiecas uz apmaiņai paredzētās informācijas precīza formāta aprakstīšanu gramatikas un formāta izteiksmē.

Ieteikums Nr. 23

Strādāt pie tā, lai ieinteresēto personu vidū un dažādās nozarēs vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī vienotos par vispārpieņemtiem pakalpojumu, datu, reģistru un sadarbīgīgu risinājumu aprakstiem un izpratni (formāts, datu nozīme, iesaistīto personu attiecības).

- **Tehniskā sadarbība** attiecas uz saskarnes specifikācijām, savienojuma pakalpojumiem, datu integrācijas pakalpojumiem, datu pasniegšanu un apmaiņu, kā arī drošiem sakaru protokoliem. Turklāt, piemērojot standartus, tiem jābūt pieejamiem atvērtā formātā. Atvērtās tehniskās specifikācijas jāpielāgo konkrētajam kontekstam, kurā tās tiks

izmantotas. Piemēram, no tehniskās sadarbības viedokļa minimālie sadarbības mehānismi (*MIMS Plus*) un Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta pamatelementi, kuru pamatā ir kopīgi saskaņoti atvērti standarti un atvērtas tehniskās specifikācijas, nodrošina datu, sistēmu un pakalpojumu sadarbību starp pilsētām un piegādātājiem visā pasaulē un var sniegt norādījumus tiem, kas strādā pie sadarbības SCC ekosistēmā.

Ieteikums Nr. 24

Izveidot horizontālākus pakalpojumus vietējām datu platformām, kas pārvarētu sadrumstalotību dažādās nozarēs, veicinot iedzīvotāju, uzņēmumu, apmeklētāju, organizāciju un pilsētu / kopienu administratoru sadarbību un iesaisti.

Ieteikums Nr. 25

Izstrādāt un nodrošināt vienotus pakalpojumus, kuros iedzīvotāji, uzņēmumi, apmeklētāji un organizācijas var identificēties un autentificēties, izmantojot eID shēmas.

Ieteikums Nr. 26

Lai atbalstītu pilsētas / kopienas un piegādātājus jaunu pakalpojumu projektēšanas, izstrādes un īstenošanas posmā vai pārveidotu esošos pakalpojumus (lai neizgudrotu velosipēdu no jauna), datu, sistēmu un pakalpojumu sadarbības nodrošināšanai izmantot vispārpieņemtus atvērtos standartus un atvērtās tehniskās specifikācijas.

Ieteikums Nr. 27

Projektēšanas, izstrādes un ieviešanas posmā izmantot un palielināt SCC pakalpojumu sniedzēju informētību par atvērtu standartu un atvērtu tehnisko specifikāciju priekšrocībām.

Ieteikums Nr. 28

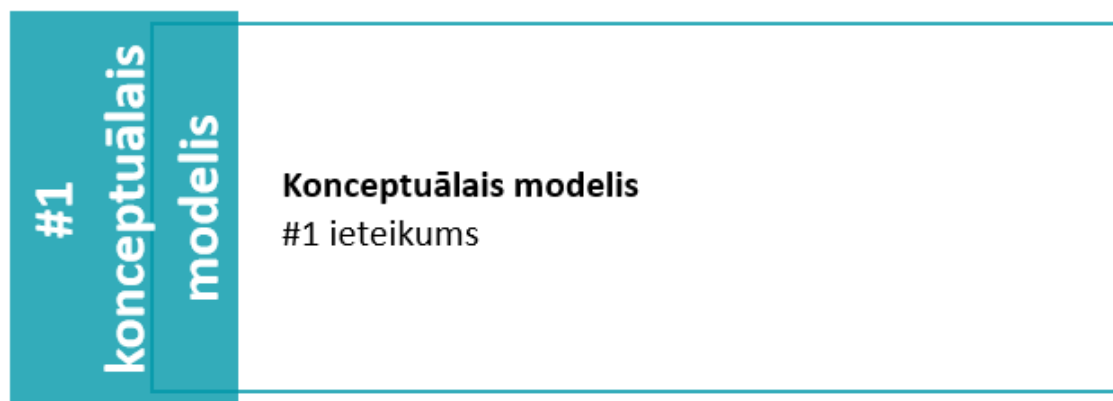
Lai uzlabotu kvalitāti un sadarbības risinājumu un veicinātu izmaksu efektivitāti, nodrošināt līdzvērtīgus konkurences apstākļus vietējai atvērtā pirmkoda programmatūrai un demonstrēt aktīvu un taisnīgu attieksmi.

Ieteikums Nr. 29

Izstrādāt lietotnes / digitālos pakalpojumus, nodrošinot, ka tie pēc noklusējuma ir atvērti (pat tad, ja netiek izmantoti atvērtie standarti un atvērtās tehniskās specifikācijas, būtu jānodrošina iespēja integrēt lietotnes / digitālos pakalpojumus ar citiem, izmantojot API, kas veicinātu digitālo pārveidi vietējā līmenī).

6. 6. PIELĀGOTS KONCEPTUĀLAIS MODELIS INTEGRĒTIEM SCC PAKALPOJUMIEM

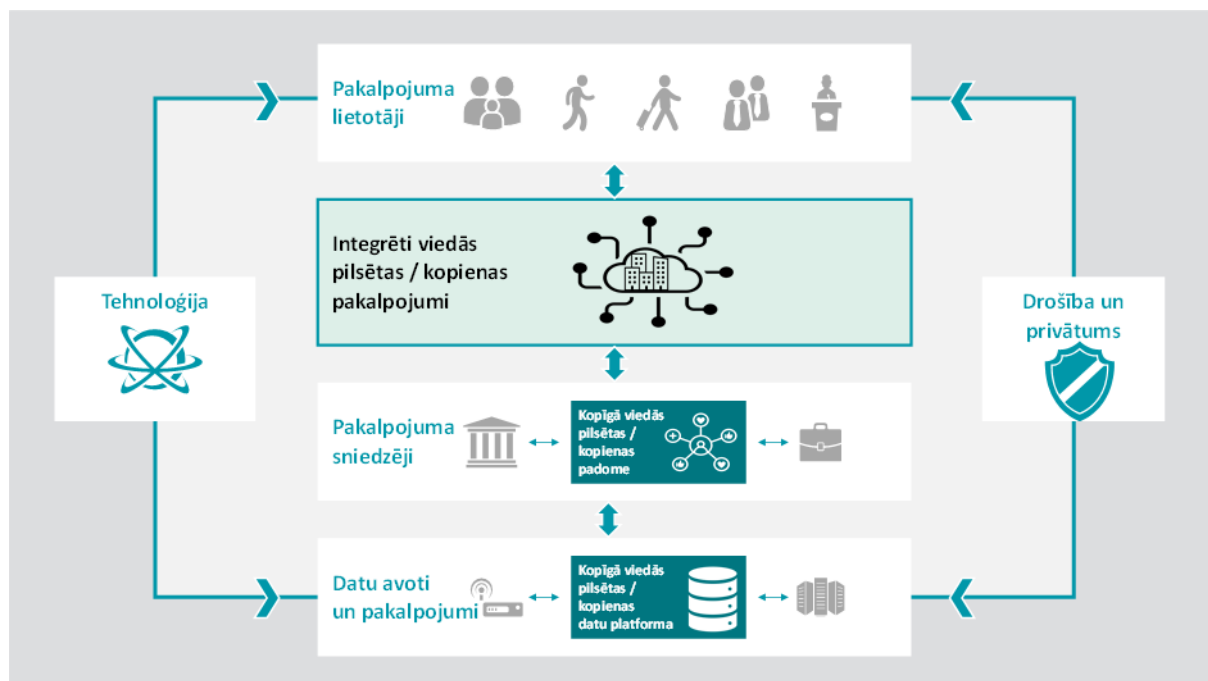
8. attēls. EIF4SCC konceptuālais modelis

Lai EIF4SCC varētu izmantot, šajā iedaļā ieviests integrēto SCC pakalpojumu konceptuālais modelis (9. attēls). Tā mērķis ir atbalstīt vietējo pārvaldes iestāžu vadītāju izpratni par integrēto SCC pakalpojumu plānošanu, attīstību, darbību un uzturēšanu, piemērojot EIF4SCC jēdzienus, principus un elementus. Konceptuālais modelis ir izstrādāts no vispārinātas SCC ekosistēmas perspektīvas un kalpo kā vispārināts modelis, kas var būt jāpielāgo atbilstīgi vietējās pārvaldes iestāžu specifiskajam kontekstam.

Konceptuālais modelis atbilst 2017. gada Eiropas sadarbības satvaram un ierosina ideju par “integrētu sadarbību”, kas nozīmē, ka integrētie SCC pakalpojumi būtu jāizstrādā saskaņā ar ierosināto modeli un paturot prātā sadarbības un atkārtotas izmantojamības prasības.

9. attēls. Integrēto SCC pakalpojumu konceptuālais modelis

Modelis ietver sešas būtiskas daļas un ar to saistīto sadarbību. Tie ir 1) pakalpojumu lietotāji, 2) integrētie SCC pakalpojumi, 3) pakalpojumu sniedzēji, 4) datu avoti un pakalpojumi, 5) tehnoloģija un 6) drošība un privātums, un tās ir izskaidrotas tālāk tekstā.

1. Pakalpojumu lietotāji, piemēram, iedzīvotāji, apmeklētāji, uzņēmumi, organizācijas un pilsētu / kopienu administratori, izmanto pakalpojumu sniedzēju piedāvātos pakalpojumus. Pakalpojumu lietotāji var aktīvi iesaistīties, sniedzot savu ieguldījumu integrēto SCC pakalpojumu koprades un kopražošanas procesos. Pakalpojumu lietotāji var arī sniegt savu ieguldījumu, izmantojot tehnoloģijas, kas varētu uzlabot viņiem piedāvātos pakalpojumus. Šī dinamika nozīmē nepārtrauktu datu apmaiņu, garantējot drošību un privātumu.

2. Integrētie viedās pilsētas / kopienas pakalpojumi

ir pakalpojumi, ko pakalpojumu lietotājiem piedāvā pakalpojumu sniedzēji. Integrētus SCC pakalpojumus var piedāvāt publiskais sektors vai sadarbībā starp publisko un nevalstisko sektoru. Piemēri ir visdažādākie, sākot no mākoņpakalpojumu izstrādes, kas

nodrošina ērti lietojamu saskarni pakalpojumu lietotājiem, līdz vietējā digitālā dvīņa izstrādei. Digitālais dvīnis ir pilsētas vai kopienas digitāla kopija, kas ļauj pārbaudīt politikas lēmumus digitālajā vidē. Šajos pakalpojumos var izmantot pamatelementus, kas ir pieejami atkārtotai izmantošanai. Kā piemēru var minēt Digitālās Eiropas programmu un ISA² risinājumus, kā arī Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) moduļus, kas piedāvā galvenās iespējas un var tikt izmantoti jebkurā Eiropas projektā, kas atvieglo digitālo publisko pakalpojumu sniegšanu pāri robežām. ISA² un CEF pamatelementu piemēri ir *Core Vocabularies*¹⁸, e-paraksts¹⁹ un e-rēķinu sagatavošana²⁰.

3. Pakalpojumu sniedzēji, piemēram, vietējās publiskās pārvaldes iestādes, uzņēmumi un sabiedrības dalībnieki, var sniegt **pakalpojumu lietotājiem** ļoti dažādus pakalpojumus. Šo pakalpojumu klāsts ir plašs — no bērna piedzimšanas reģistrācijas līdz atkritumu savākšanai jūsu mājās vai ielu apgaismojuma apsaimniekošanai nakts laikā. Sadarbību starp pakalpojumu sniedzējiem un pakalpojumu lietotājiem SCC var īstenot kopējā SCC padomē. Padomes mērķis ir veicināt pakalpojumu sniegšanu SCC.

Kopējā SCC padome nodrošina sadarbības posmu pakalpojumu sniedzējiem un pakalpojumu lietotājiem. Šī padome var uzņemties vadošo lomu pakalpojumu vajadzību apzināšanā, pakalpojumu vajadzību risināšanas plānošanā, pakalpojumu plānu izpildē un mērķu sasniegšanas novērtēšanā.

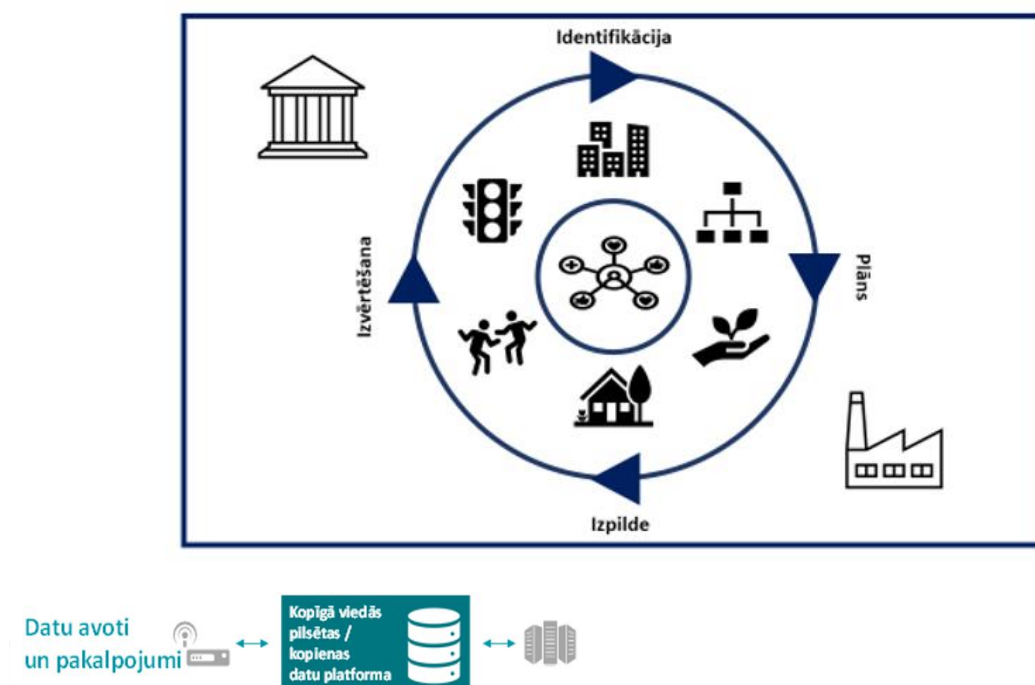
¹⁸ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/semantic-interoperability-community-semic/core-vocabularies>.

¹⁹ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eSignature>.

²⁰ <https://ec.europa.eu/cefdigital/wiki/display/CEFDIGITAL/eInvoicing>.

Ņemot vērā to, ka kopējā SCC padome ir sadarbības posms pakalpojumu lietotāju un pakalpojumu sniedzēju attiecībās, ir svarīgi pārdomāt padomes organizāciju. Dažādiem SCC dalībniekiem būtu jāizlemj, kā viņi vēlas organizēt padomi, lai tā varētu darboties atbilstīgi viņu vajadzībām un kontekstam. Šāda sadarbība var veicināt koprades un kopražošanas procesus. 10. attēlā ir sniegts detalizēts pārskats par kopējo SCC padomi. Padomi var veidot, ņemot vērā dažādas iespējamās pakalpojumu nozares, kā arī sadarbību starp šīm nozarēm, piemēram, tā var būt viedā ekonomika (piemēram, darījumdarbība, ekonomikas izaugsme un vērtību radīšana), vieda pārvaldība (piemēram, sabiedrības līdzdalība, publiskā un privātā sektora partnerība, pārredzama pārvaldība), vieda vide (piemēram, atkritumu apsaimniekošana, ilgtspējīga enerģijas izmantošana, ūdens noturība), vieds dzīvesveids (piemēram, mājokļu kvalitāte, pilsētu drošība, izglītības kvalitāte, kultūras iespējas), viedi cilvēki (piemēram, prasmes un talantīgs cilvēkkapitāls, gādīga kopiena) un viedā mobilitāte (piemēram, sabiedriskā transporta sistēmas, efektīva ceļu pieejamība).

10. attēls. Kopējā SCC padome

4. Datu avoti un pakalpojumi ietver divus aspektus. Pirmais aspekts ir vērsts uz SCC pieejamajiem datu avotiem. Datus var vākt gan pakalpojumu sniedzēji, gan pakalpojumu lietotāji, izmantojot viedos sensorus, lietu internetu, lietojumprogrammas u. c.

Datus var klasificēt kā atvērtus, koplietojamus vai slēgtus atkarībā no privātuma un drošības apsvērumiem.

- **Atvērtie dati** ir pieejami atkārtotai izmantošanai trešām personām ar minimāliem ierobežojumiem. ES ar atvērto datu jēdzienu apzīmē īpašas attiecības starp publiskās pārvaldes iestādēm, kas atver savus datus ar minimālu ierobežojumu kopumu attiecībā uz trešām personām (turklāt joprojām var piemērot ierobežotas finansiālas kompensācijas)²¹.

²¹ Pārskats par piemērojamo tiesisko regulējumu attiecībā uz atvērtajiem datiem ir atrodams vietnē: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/legislation-open-data>.

- **Koplietojamie dati** ir starpkategorija. Tie ir dati, kas netiek koplietoti kā atvērtie dati, bet ir pieejami trešām personām, ievērojot noteiktus nosacījumus. Šie nosacījumi ir stingrāki nekā tie, kas attiecas uz atvērtajiem datiem.
- Visbeidzot, **slēgto datu** izmantošana ir ierobežota, un tos nevar kopīgot ar trešajām personām.

Datu koplietošana un atvēršana var attiekties uz visiem viedās pilsētas vai kopienas dalībniekiem. Publiskās pārvaldes dalībnieki var dalīties ar datiem ar nevalstiskās pārvaldes dalībniekiem un otrādi. Dati jāstrukturē datu katalogos, kas palīdz pakalpojumu sniedzējiem atrast atkārtoti izmantojamus datu avotus. Publiskās pārvaldes iestāžu datus var atpazīt pamatreģistra formātā. Bāzes reģistrs ir uzticams un autoritatīvs informācijas avots, kuru var un vajag digitāli izmantot atkārtoti arī citiem un kurā viens dalībnieks atbild par informācijas apkopošanu, lietošanu, atjaunināšanu un saglabāšanu. No nevalstiskās pārvaldes viedokļa varētu būt lietderīgi apsvērt arī iespējas, ko piedāvā bāzes reģistru izveide. Tam ir vajadzīgs nepieciešamais tiesiskais regulējums un nolīgumi ar publiskās pārvaldes dalībniekiem. Bāzes reģistri var atvieglot vienreizējas lietošanas principa piemērošanu, pakalpojumu lietotāju jau iesniegto datu un dokumentu atkārtotu izmantošanu pārredzamā un drošā veidā.

Saskaņā ar datiem pakalpojumus var klasificēt kā atvērtus, koplietojamus vai slēgtus.

- Ja pakalpojumi ir pieejami atklātā formātā, trešās personas tos var izmantot atkārtoti ar minimālu ierobežojumu kopumu.
- Arī koplietojamie pakalpojumi ir atkārtoti izmantojami, taču atkārtota izmantošana tiks ierobežota ar noteiktiem nosacījumiem, piemēram, laika ierobežojumiem, atļauto lietotāju skaitu, ierobežojumiem attiecībā uz to, kāda veida dalībnieki var tos atkārtoti izmantot.
- Slēgti pakalpojumi nav pieejami atkārtotai izmantošanai trešām personām.

Eiropas Komisija, kā arī valstu un reģionālās publiskās pārvaldes iestādes ir izstrādājušas pamatelementus. Tie ir pakalpojumi, kas ir pieejami gan publiskās pārvaldes, gan nevalstiskās pārvaldes dalībniekiem atkārtotai izmantošanai. Pamatelementi var būt pieejami atvērtā vai koplietojamā formātā. Šie pamatelementi ļauj pakalpojumu sniedzējiem standartizētā veidā piedāvāt integrētus SCC pakalpojumus pakalpojumu lietotājiem. Atkārtoti izmantojamie pamatelementi veicina pakalpojumu sniedzēju rezultativitāti un, iespējams, palielina lietošanas ērtumu pakalpojumu lietotājiem.

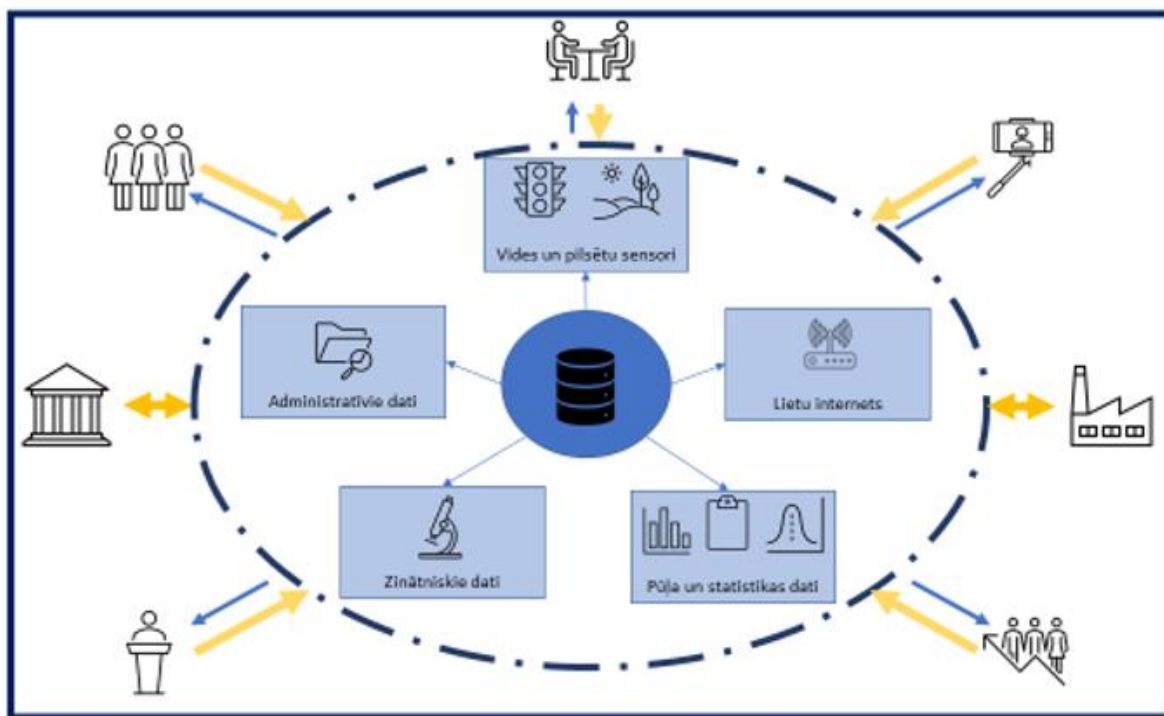
Datus un pakalpojumus var koplietot starp dažādiem SCC dalībniekiem **kopīgā SCC datu platformā**, ko dēvē arī par vietējo datu platformu vai telpu. Pakalpojumu sniedzēju izveidotā platforma atvieglo pilsētas / kopienas datu un pakalpojumu pārvaldību un koplietošanu. To var izdarīt saskaņā ar kopējās SCC padomes pārvaldības pieejām. Atšķirība starp kopējo SCC padomi un šo datu platformu ir tāda, ka kopējā SCC padome ir vērsta uz SCC vispārējo organizāciju un tajā piedāvātajiem pakalpojumiem. Turpretim datu platforma ir vērsta uz datu un pakalpojumu apmaiņu. Abas šīs platformas viena otru papildina.

Šīs kopējās SCC datu platformas detalizēts pārskats sniegts 11. attēlā. Šīs datu platformas galvenie labuma guvēji ir pakalpojumu sniedzēji, kas ievada un izmanto datus no datu platformas nolūkā izstrādāt un piedāvāt pakalpojumus. Pārtrauktā līnija 11. attēlā norāda, ka no datu platformas atkārtoti izmantotos datus var piedāvāt ar īpašiem atkārtotas izmantošanas nosacījumiem. Kopā ar pakalpojumu sniedzējiem pakalpojumu lietotājiem ir galvenā loma datu platformā. Pakalpojumu lietotāji sniedz datus datu platformai, īstenojot savu vispārējo darbību SCC un izmantojot pakalpojumu sniedzēju piedāvātos pakalpojumus. Datu

konfidencialitātei un drošībai ir izšķiroša nozīme, un to var uzlabot, izmantojot platformu. Tā kā pakalpojumu sniedzēji datu platformai parasti sniedz vairāk datu salīdzinājumā ar izmantotajiem datiem, dzeltenā bultiņa ir platāka par zilo bultiņu. Datu platformā var būt pieejami dažāda veida dati, arī administratīvie dati, zinātniskie dati, pūļa un statistikas dati, izmantojot lietu internetu (IoT) savāktie dati vai izmantojot vides un pilsētu sensorus savāktie dati.

11. attēls. Kopīgā SCC platforma

Technology

5. Tehnoloģijai kopā ar drošību un privātumu ir būtiska nozīme integrēto SCC pakalpojumu izveidē. Abiem aspektiem ir būtiska ietekme uz integrēto SCC pakalpojumu izveides procesu, ko pakalpojumu sniedzēji piedāvā pakalpojumu lietotājiem. Tehnoloģija ļauj vākt, uzglabāt, kopīgot, atjaunināt un saglabāt datus, kā arī rada iespēju veidot atkārtoti izmantojamus pakalpojumus. Tā ļauj pakalpojumu sniedzējiem izveidot integrētus SCC pakalpojumus pakalpojumu lietotājiem un dod iespēju pakalpojumu lietotājiem aktīvi piedalīties šo pakalpojumu radīšanā. SCC kontekstā būtiskas tehnoloģijas ir, piemēram, mākslīgais intelekts, lielo datu tehnoloģija, blokķēde, mākoņdatošana, augstas veiktspējas datošana, digitālie dvīņi, datu integrācijas platformas, lietu internets, mobilās lietotnes utt.

Security & Privacy

6. Drošība un privātums ir galvenās pakalpojumu sniegšanas problēmas, un gan publiskās pārvaldes, gan nevalstiskās pārvaldes dalībniekiem ir jānodrošina, ka tiek ievērota integrēta privātuma un drošības pieeja. Jānodrošina arī, lai pakalpojumi nebūtu neaizsargāti pret uzbrukumiem un lai pakalpojumi atbilstu [līgumiskajām un] juridiskajām prasībām un saistībām attiecībā uz datu aizsardzību un privātumu. Tāpat kā tehnoloģijas, drošība un privātums ietekmē ne tikai pilsētas / kopienas datu avotus un pakalpojumus, bet arī attiecības starp pakalpojumu sniedzējiem un integrēto SCC pakalpojumu piedāvājumu pakalpojumu lietotājiem.

Ieteikums Nr. 30

Izmantot integrēto viedo pilsētu un kopienu pakalpojumu konceptuālo modeli nolūkā atbalstīt jaunu pakalpojumu izstrādi vai atjaunināt esošos pakalpojumus un pēc iespējas atkārtoti izmantot esošos datus, pakalpojumu pamatelementus un digitālos risinājumus, piemēram, EISI pamatelementus, programmu “Digitālā Eiropa” un ISA² risinājumus.

7. 7. SECINĀJUMS

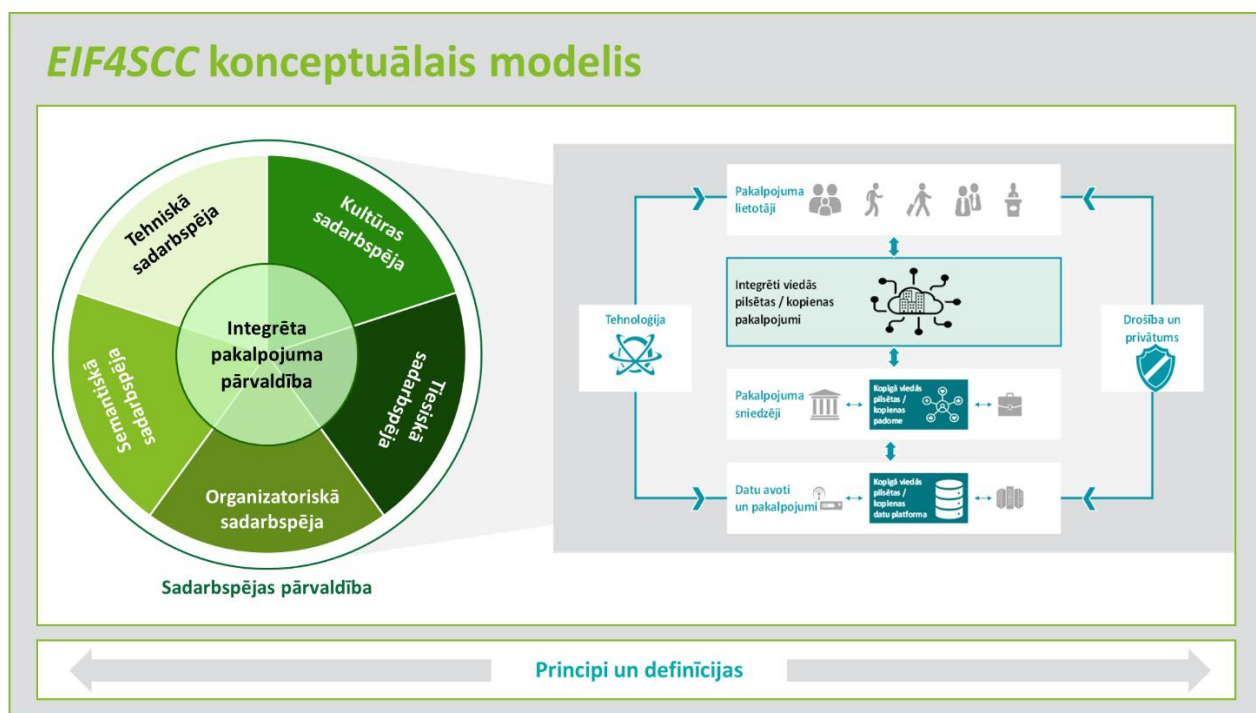
Pilsētām un kopienām ir būtiska nozīme Eiropas Savienības iedzīvotāju dzīvē. Pilsētu un kopienu publiskās pārvaldes iestādes ir vistuvāk iedzīvotājiem, uzņēmumiem un apmeklētājiem, un tām ir būtiska nozīme vērtības radīšanā, sniedzot pakalpojumus. Iepriekšējās desmitgadēs, kad ievērojami pieauga digitālo risinājumu un tehnoloģiju attīstība, vietējās pārvaldes iestādes ir sākušas pāreju uz viedas pilsētas vai kopienas statusu un ir pierādījušas sadarbības nozīmi.

Sadarbspēja ir priekšnoteikums elektroniskai saziņai un informācijas apmaiņai starp dažādiem dalībniekiem, taču, kā redzējam, tā pēc būtības ir daudz plašāka nekā tikai tehniska. Plašākā nozīmē, kā izklāstīts *EIF4SCC*, sadarbība ir nepieciešams nosacījums viedo pilsētu un kopienu izveidei un turpmākai attīstībai Eiropā.

EIF4SCC (sk. 12. attēlu) ir sniegti norādījumi par sadarbību Eiropas Savienības vietējo pārvaldes iestāžu vadītājiem. Tas ietver principus, kopīgu sadarbības modeli un ieteikumus, kā nodrošināt sadarbību starp nozarēm, pilsētām, reģioniem un pāri robežām, tādējādi uzlabojot pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem, apmeklētājiem, uzņēmumiem un pilsētu / kopienu administratoriem. *EIF4SCC* ir daļa no plašāka Eiropas Komisijas iniciatīvu klāsta, kuru mērķis ir veicināt *SCC* attīstību, kā arī sadarbību publiskās pārvaldes iestādēs un starp tām un privātajiem dalībniekiem viedo pilsētu un kopienu kontekstā. *EIF4SCC* ir jāuzskata par Eiropas Komisijas papildu centieniem veicināt un sekmēt sadarbību vietējā, reģionālā, valsts, Eiropas un pasaules mērogā.

EIF4SCC pamatā ir fakts, ka sadarbība nav tikai IKT jautājums. *EIF4SCC* identificē septiņus sadarbības elementus (kultūras, juridiskais, organizatoriskais, semantiskais un tehniskais, viens transversālais slānis, un tie visi ir balstīti uz sadarbības pārvaldības pamatiem).

12. attēls. EIF4SCC konceptuālais modelis

EIF4SCC ietver pārvaldības faktorus, kas nodrošina attiecīgo darbību koordināciju visās *SCC* jomās. Integrēto *SCC* pakalpojumu konceptuālā modeļa mērķis ir atvieglot šo pārvaldības

atbalstu, sniedzot vietējo pārvaldes iestāžu vadītājiem sistēmu, kas palīdz plānot, attīstīt, izmantot un uzturēt integrētus SCC pakalpojumus.

Papildus *EIF4SCC* ieteikumiem vietējo pārvaldes iestāžu darbinieki tiek aicināti sekot līdzi un sniegt ieguldījumu arī citās iniciatīvās. Viena no tām ir kustība *Living-in.EU*, kas ir lēmumu pieņemēju apņemšanās apvienot spēkus ar mērķi veicināt ilgtspējīgu digitālo pārveidi ES pilsētās un kopienās un kopīgi izstrādāt ilgtspējīgus pasākumus. Tas ietver arī zināšanu apmaiņu un paraugprakses apmaiņu saistībā ar sadarbības risinājumiem pilsētās.

Eiropas Komisijas veiktie pasākumi sadarbības veicināšanai ir nepārtraukts mācību ceļš. Tāpēc šis ir adaptīvs dokuments, kas būs jāatjaunina, pamatojoties uz vietējo pārvaldes iestāžu sniegto informāciju, IKT un publiskās pārvaldes iestāžu attīstību un jaunu izpratni par sadarbību. Turklāt ir jāuzsver, ka, ņemot vērā EIF, kas paredzēts tikai publiskās pārvaldes iestādēm, ES dalībvalstu pārvaldes iestādes ir izstrādājušas valsts sadarbības satvarus. Vietējo pārvaldes iestāžu vadītāji tiek aicināti piedalīties savas dalībvalsts visaptverošajā valsts sadarbības satvarā.

EIF4SCC kā tāds iekļaujas ES daudzlīmeņu pārvaldības kontekstā, kur visiem publiskās pārvaldes līmeņiem ir būtiska nozīme sadarbības nodrošināšanā vietējā, reģionālā, valsts, Eiropas un pasaules līmenī. Izmantojot pieeju, kurā sadarbība tiek ņemta vērā jau no paša sākuma, ir iespējams labāk sagatavoties tādu sarežģītu problēmu risināšanai kā klimata pārmaiņas, veselības un sociālekonomiskie jautājumi. Tāpēc ir svarīgi uzskatīt sadarbību par pašreizējo un turpmāko pasākumu vai iniciatīvu, piemēram, Eiropas zaļā kursa²² vai Digitālā vienotā tirgus²³, veicinātāju.

²² https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lv.

²³ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en>.